

TIEDOTE

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO, MAAKUNTAHALLITUS 30.8.2021

Esityslista ja pöytäkirja: www.varsinais-suomi.fi

Yhteystiedot: etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTASTRATEGIA 2040+ NÄHTÄVILLE 20.10. SAAKKA

Lisätietoja: Kehittämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki, p. 040 520 0761

Aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, p. 040 506 3715,

Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, p. 040 720 3056

Maakunnan kehittämisen asiakirja, Varsinais-Suomen uusi maakuntastrategia 2040+, asetetaan nähtäville 20.10. saakka. Nähtäville tulosta tiedotetaan tarkemmin <https://www.varsinais-suomi.fi> kuluvan viikon aikana.

Strategian valmistelu käynnistyi syksyllä 2020 ja sitä on työstetty lukuisissa eri tilaisuuksissa yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Maakuntastrategia sisältää maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman 2022–2025 sekä älykkään erikoistumisen strategian 2022–2027. Asiakirjojen laatimista ohjaavat laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista sekä rakennus- ja maankäyttölaki.

Esitettävän Varsinais-Suomen maakuntastrategian 2040+ tavoitteena on rakentaa kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomea. Yhteistyön arvot ovat vastuullisuus, saavutettavuus, luottamus ja uteliaisuus. Strategian avulla nopeutetaan maakunnan vihreää ja reilua siirtymää, vahvistetaan maakunnan toimijoiden yhteistä sitoutumista maakunnan vahvojen elinkeinoalojen – meriteollisuuden, ruokaketjujen sekä lääke- ja terveysteknologian – kasvutavoitteisiin, ja rakennetaan aidon kumppanuuden, osallisuuden ja vuorovaikutuksen keinoin hyvinvointia ja yhteistoimintaa yli maakunnan sektori- ja väestöryhmien.

Maakuntastrategian visioiden mukaan Varsinais-Suomi vuonna 2040 on:

- Puhtaiden ratkaisujen, innovaatioiden ja kestäväen kasvun edelläkävijä.
- Jokaiselle hyvinvoinnin mahdollisuuksia tarjoava yhteisöllinen maakunta.
- Yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvien päätösten maakunta ja
- Muutoksia ennakoiva ja kasvuhakuinen digimaakunta.

Maakuntaohjelmassa 2022–2025 määritellään ohjelmakaudelle yhteistyön tavoitteet (18 kpl) ja toimenpiteet (44 kpl).

MAAKUNTAHALLITUS LUONNOKSESTA MERIPOLITIIKAN TOIMENPIDEOHJELMAKSI: ITÄMEREN SUOJELUUN JA TILAN PARANTAMISEEN KIINNITETTÄVÄ ERITYISTÄ HUOMIOTA

Lisätietoja: elinkeinopäällikkö Petteri Partanen, p. 040 776 0630,

kansainvälisten asioiden päällikkö Sonja Palhus, p. 040 534 3865

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta meripolitiikan toimenpideohjelmaksi, jolla kehitetään ja koordinoidaan Suomen meripolitiikkaa ja toteutetaan hallitusohjelman meripolitiikkaan liittyviä tavoitteita.

Meripolitiikan linjausten visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtameren kestävyyskykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka. Tavoitteena on kehittää meripolitiikasta selkeä vahvuusalue. Toimenpideohjelman keskeiset kärjet ovat merten suojeleminen, meriklusteri ja merellinen tuotanto.

Maakuntahallitus korostaa lausunnossaan mm. seuraavia seikkoja:

Itämeren suojelemaan ja tilan parantamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota Suomen meripolitiikan toimenpideohjelmassa. Saaristomeren valuma-alueen maatalouskuormitus on Suomen ainoa jäljellä oleva kohde HELCOM:n Itämeren suurimpien kuormittajien hot spot -listalla.

Merten suojeleminen, rehevöitymisen ja happamoitumisen estäminen, alkaa maalta. Koska maalla tapahtuvat toiminnot vaikuttavat ratkaisevasti merten tilaan, on myös meripolitiikan merten suojelemaan toimenpiteissä syytä huomioida toimenpiteet maalla. Suuretkin parannustoimet merillä saattavat valua hukkaan maa-alueilta tulevien valumien myötä, ja toisaalta maalla tehtävät parannustoimet voivat pienemminkin panoksilla tuoda toivottua kehitystä merialueiden tilaan.

Tavoite epäreilujen valtiontukien tekemisestä näkyväksi ja saamisesta kansainvälisen sääntelyn (esim. WTO) piiriin on vaikuttava koko eurooppalaisen laivanrakennuksen kannalta, kun puhutaan kilpailukykyistä etenkin kiinalaisen laivanrakennuksen suhteen.

Toimenpiteen ”Vahvistetaan laivanrakennuksen erityisosaamista ja sen vientiä” yhteyteen on erityisosaamiseen ehdottomasti lisättävä kylmien olosuhteiden laivanrakennuksen rinnalle risteilijärakentaminen. Siinä suomalainen erityisosaaminen on ehdotonta maailmanhuippua.

Rannikkokalastuksen jatkuvuuden turvaaminen edistää kotimaisen kalan käyttöä sekä omavaraisuutta ruoantuotannossa. Tähän voi lisätä myös lähiruoka-ajattelun, sillä suurin osa Suomessa syödystä kalasta tulee tällä hetkellä ulkomailta.

MAAKUNTAHALLITUS: SAARISTOMERI JA VESIENSUOJELU HUOMIOITAVA PAREMMIN EUROOPAN YHTEISEN MAATALOUSPOLITIIKAN SUOMEN STRATEGIASUUNNITELMASSA
Kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213429

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan Suomen strategiasuunnitelmaluonnoksesta (CAP-suunnitelma) vuosille 2023–2027 ja suunnitelman ympäristöselostuksesta. Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan keskeisiin elementteihin kuuluva CAP-suunnitelma sisältää toimenpiteet, joilla yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet Suomessa toteutetaan, sekä mittarit, joiden avulla tavoitteiden toteutumista seurataan.

Maakuntahallitus korostaa lausunnossaan Saaristomereen ja vesiensuojeluun liittyviä seikkoja ja pyytää myös huomioimaan vesiensuojelun yhtä isosti kuin ilmastonmuutoksen hillinnän.

Varsinais-Suomen maataloustuotanto on aktiivista, monipuolista ja volyymit valtakunnan suurimmat. Maataloustoiminnan tukeminen on yhteinen etu. Maatalouden investointeihin tulee rohkaista ja alueiden välisen investointitukijaon vastata nykyistä paremmin todellista kysyntää. Viljelijöiden neuvonnassa ja teknisen tuen resursoinnissa on huomioitava Varsinais-Suomen kaksikielisyys.

Maatalouden perustukien tulee olla mahdollisimman samanlaisia koko Suomessa. Suomi toimii avoimilla ja kansainvälisillä markkinoilla, jolloin maataloustuottajat kilpailevat myös keskenään. Kaikkein epäedullisimpia alueita kuten saaristoa on maantieteellisen eristyneisyyden perusteella voitava tuissa hieman painottaa. Koska vesiensuojelu kohdistuu korostetusti tietyille alueille, tulee myös toimenpiteitä voida kohdentaa kuormittaville valuma-alueille ja peltolohkoille.

Maaseudun toimivan infran eteen on jatkossakin tehtävä työtä ja saavutettavuutta on parannettava myös digitaalisten yhteyksien kautta.

Ilmaston lisäksi keskeinen maatalouspolitiikassa ratkottava haaste on vesien ja meren tilanne. Maataloudella on merkittävät mahdollisuudet vaikuttaa vesistökuormituksen vähentämiseen. Vesiensuojelun ja ilmastonmuutoksen hillinnän ei tule olla ristiriidassa keskenään eikä ole tarkoituksenmukaista, että näistä tavoitellaan vain toista.

Saaristomeren tilannetta Suomen heikkokuntoisimpana merialueena ei ole riittävästi huomioitu. Laajan saariston vuoksi meri on herkkä ja ainutlaatuinen. Suomen avomeri- ja rannikkovesialueiden rehevöitymistilan kokonaisarviossa on käytössä vain kaksi luokkaa hyvä ja heikko. Luokittelusta johtuen koko Suomen merialue näyttäytyy samanlaisena, luokkaan heikko kuuluvana. Vesienhoitosuunnitelmassa tehtävä tarkempi tarkastelu kuitenkin osoittaa selvemmin alueelliset eroavaisuudet pintavesien tilassa. Saaristomeri on Suomen rannikon huonokuntoisin merialue, jossa paranemista ei ole nykyinen nähtävissä.

Merensuojelu, rehevöitymisen ja happamoitumisen estäminen alkaa maalta. Koska maalla tapahtuvat toiminnot vaikuttavat ratkaisevasti meren tilaan, on vesiensuojelun toimenpiteissä syytä huomioida toimenpiteet maalla. Suuretkin parannustoimet merillä saattavat valua hukkaan maa-alueilta tulevien valumien myötä, ja toisaalta maalla, erityisesti maatalouden parissa, tehtävät parannustoimet voivat pienemmilläkin panoksilla tuoda toivottua kehitystä merialueiden tilaan.

Itämeren suojelukomissio (HELCOM) on määritellyt Saaristomeren valuma-alueen Itämeren pahimpien kuormittajien listalle. Saaristomereen kohdistuva maatalouden hajakuormitus on Suomen ainut yhä jäljellä oleva niin sanottu hot spot -alue. Valtioneuvoston keväällä puoliväliriihessä käynnistämän Saaristomeri-ohjelman tavoitteena on vähentää Saaristomeren hajakuormitusta. Alue on tarkoitus saada pois pahimpien kuormittajien listalta viimeistään vuonna 2027. Saaristomeri-ohjelmalla on ilmeinen kytkös Suomen CAP-suunnitelmaan, mutta ohjelmaa ei kertaakaan mainita suunnitelmassa.

Vesien tilan parantamiseen ja niihin ohjaaviin viljely- ja karjankasvatusmenetelmiin on ohjattava riittävästi tukea. Pelloilta tulevan ravinnehuuhtouman vähentämisessä on tärkeää, että vesiensuojeluun tähtäävien tukitoimia kohdennetaan kaikkein kuormittavimmille peltolohkoille.

UUSI ILMASTOLAKIESITYS JA LUONNOSUOJELULAIN MUUTTAMINEN - MAAKUNTAHALLITUS KOROSTAA MAAKUNTIEN ROOLIA ALUEELLISTEN MAHDOLLISUUKSIEN TUNNISTAMISESSA

Erikoissuunnittelija Aleksis Klap, p. 040 721 3137

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi ilmastolaiksi. Lisäksi lausuntoa on pyydetty luonnonsuojelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Maakuntahallitus toteaa molempien lakien osalta mm. seuraavaa:

Molempien lakien tavoitteet hyviä ja kannatettavia, antaa selkeät suuntaviivat ja "mandaatin" tulevalle tekemiselle, kun tavoitteet koko Suomessa selvät.

Molemmissa esitetyt kansalliset paneelit, niihin tulisi saada myös aluesuunnittelun/-kehityksen edustus, sillä maakunnilla merkittävä rooli tunnistaa alueelliset vahvuudet ja mahdollisuudet, sekä tukea hyvin eri kokoisia kuntia alueellisella yhteistyöllä.

Vaikka tavoitteet ovat hyvät, jää edelleen epäselväksi se, miten ne vaikuttavat suunnitteluun, eli kaavoitukseen, jota ohjataan maankäyttö- ja rakennuslailla ja miten vaikutukset kohdistuvat esim. metsälain mukaiseen toimintaan. Molemmissa laissa maankäytön kokonaisvaltainen huomiointi kuitenkin mukana, mutta lain toteutus jää epäselväksi.

Hyvänä pidetään myös sitä, että tiedon saatavuus on parantumassa ja tietoa seurantaan liittyen tulee jatkossakin.